

PREZES
WYŻSZEGO URZĘDU GÓRNICZEGO

Katowice, dnia 28 czerwca 2023 r.

PR.052.2.2023

ldz. 18072 /06/2023/ŁI

Pan

reprezentujący:

grupę mieszkańców gminy Chrzanów

**ZAWIADOMIENIE
O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI**

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w odpowiedzi na petycję załączoną do pisma z dnia 18 kwietnia 2023 r. w sprawie wstrząsów powodowanych działalnością Zakładu Górniczego Janina w Libiążu i Zakładu Górniczego Sobieski w Jaworznie, należących do przedsiębiorcy TAURON Wydobywanie S.A. z siedzibą w Jaworznie,

informuję, co następuje.

W ramach kompetencji organów nadzoru górniczego, wynikających w szczególności z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633), dalej „p.g.g.”, upoważnieni pracownicy Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach oraz Wyższego Urzędu Górniczego przeprowadzają systematyczne kontrole m.in. w Zakładach Górniczych Sobieski i Janina. W toku rozpatrywania petycji przeprowadzono dodatkowe kontrole w tych zakładach górniczych oraz przeanalizowano ponownie wpływ prowadzonych robót górniczych na powierzchnię terenu. Przeprowadzone w tym zakresie kontrole, jak i wyniki dokonanej analizy nie wykazały wystąpienia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub bezpieczeństwa pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych. W toku sprawowanego nadzoru i kontroli nad Zakładami Górniczymi Sobieski i Janina, Dyrektor OUG w Katowicach wydał decyzje nakazujące, przedsiębiorcy podjęcie określonych działań organizacyjno-technicznych adekwatnych do ustalonego stanu faktycznego - zgodnie z przepisami, w oparciu o które działają organy nadzoru górniczego.

UZASADNIENIE

Przedsiębiorca TAURON Wydobycie S.A. prowadzi działalność górnictwą w granicach administracyjnych gminy Chrzanów na podstawie:

1. Koncesji nr 4/2012 udzielonej decyzją z dnia 3 sierpnia 2012 r. Ministra Środowiska na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Wisła I” i „Wisła II-I” położonego w obrębie gmin: Chrzanów, Libiąż i Babice w województwie małopolskim na okres 19 lat, licząc od dnia udzielenia koncesji. Przedsiębiorca uzyskał tę koncesję w oparciu o wniosek, do którego dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego „Wisła I” i „Wisła II-I”, w którym przewidziano obszar górniczy „Babice I” o powierzchni 18 756 937 m² i teren górniczy „Babice I” o powierzchni 27 445 685 m² oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, wymagane dla zamierzonych robót w złożu „Wisła I” i „Wisła II-I”.
2. Koncesji nr 4/2016 udzielonej decyzją z dnia 31 maja 2016 r. Ministra Środowiska na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Janina”, położonego w obrębie miast i gmin: Libiąż, Chelmek, Oświęcim i Babice w województwie małopolskim oraz miasta na prawach powiatu Jaworzno w województwie śląskim, na okres od dnia 1 października 2016 r. do dnia 31 grudnia 2040 r. Przedsiębiorca uzyskał koncesję w oparciu o wniosek do którego dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Janina na lata 2016-2040”, w którym przewidziano obszar górniczy „Libiąż IV” o powierzchni 62,33 km² i teren górniczy „Libiąż V” o powierzchni 78,62 km² oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, wymagane dla zamierzonych robót w złożu „Janina”.
3. Koncesji nr 6/2016 udzielonej decyzją z dnia 9 grudnia 2016 r. Ministra Środowiska na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Jaworzno”, położonego w obrębie miasta na prawach powiatu Jaworzno w województwie śląskim oraz miasta i gminy Chrzanów w województwie małopolskim, na okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2040 r. Przedsiębiorca uzyskał koncesję w oparciu o wniosek do którego dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Jaworzno”, w którym przewidziano obszar górniczy „Jaworzno” o powierzchni 54,72 km² i teren górniczy „Jaworzno” o powierzchni 75,76 km² oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, wymagane dla zamierzonych robót w złożu „Jaworzno”.
4. Koncesji nr 2/2013 udzielonej decyzją z dnia 13 marca 2013 r. Ministra Środowiska na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Byczyna”, położonego w obrębie miasta na prawach powiatu Jaworzno w województwie śląskim oraz miasta i gminy Chrzanów w województwie małopolskim, na okres do dnia 14 lipca 2017 r. i decyzją z dnia 10 stycznia 2014 r., przedłużającej czas jej obowiązywania, na okres do dnia 31 grudnia 2040 r. Przedsiębiorca uzyskał koncesję w oparciu o wniosek do którego dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Byczyna”, w którym przewidziano obszar górniczy „Byczyna” o powierzchni 8 543 163 m² dla pokładów węgla 115-209, obszar górniczy o powierzchni 8 090 980 m² dla pokładów 210-324 i teren górniczy „Byczyna” o powierzchni 11 355 104 m² oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, wymagane dla zamierzonych robót w złożu „Byczyna”.
5. Koncesji nr 2/2018 udzielonej decyzją z dnia 13 lipca 2018 r. Ministra Środowiska na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Dąb”, położonego na terenie miast i gmin: Chrzanów, Libiąż i Chelmek w województwie małopolskim oraz miasta na prawach powiatu Jaworzno i miasta Imielin w województwie śląskim, na okres do dnia 31 grudnia 2063 r. z warunkiem rozpoczęcia wydobywania kopaliny nie później niż do dnia 1 stycznia 2024 r. Przedsiębiorca uzyskał koncesję w oparciu o wniosek do którego

dołączono m.in. „Projekt zagospodarowania złoża węgla kamiennego Dąb na lata 2017-2063”, w którym przewidziano obszar górniczy „Dąb” o powierzchni 36,98 km² i teren górniczy „Dąb” o powierzchni 39,19 km² oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, wymagane dla zamierzonych robót w złożu „Dąb”.

W tym miejscu podkreślić należy, że zgodnie z art. 23 ust. 2a pkt 1 p.g.g., organ koncesyjny przed wydaniem decyzji udzielającej koncesji przedsiębiorcy zobowiązany był do jej uzgodnienia z właściwymi organami samorządu terytorialnego, tj. w rozpatrywanym przypadku: z Burmistrzem Libiąża i Burmistrzem Miasta Chrzanowa. Zauważyć należy, że forma współdziałania organów w postaci uzgodnienia wyklucza możliwość wydania decyzji udzielającej koncesji w przypadku negatywnego stanowiska organu samorządowego. Co więcej, wszystkie wymienione wcześniej koncesje zostały poprzedzone decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, które zostały wydane w postępowaniach prowadzonych z udziałem społeczeństwa. W związku z tym, stosownie do art. 33 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094), w wymienionych postępowaniach każdy mógł składać wnioski i uwagi.

W oparciu o wyżej przywołane koncesje przedsiębiorca sporządzał plany ruchu, na podstawie których prowadzona była eksploatacja pokładów węgla. Zgodnie z art. 108 ust. 6 p.g.g., plany ruchu zakładu górniczego sporządzane są przez przedsiębiorcę na okres od 2 do 6 lat. Z uwagi na planowaną eksploatację złoża zagrożonego tąpnięciami, sporządzenie planów ruchu poprzedzone było opracowaniem przez przedsiębiorcę dokumentu, pt. „Kompleksowy projekt eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami”, opiniowanym przez właściwą komisję powoływaną przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. W planach ruchu oraz w Kompleksowych projektach (...), określono m.in. wielkość wpływów na powierzchnię terenu, prognozowaną maksymalną energię wstrząsów oraz maksymalne prognozowane wielkości prędkości i przyspieszeń drgań gruntów, które mogą zostać wygenerowane wstrząsami w trakcie eksploatacji, a także sposób zapobiegania i ograniczania szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego. Podkreślić należy, że możliwość negatywnego oddziaływania prowadzonej działalności górniczej na powierzchnię terenu zakładają przepisy p.g.g. ujęte w dziale VIII tej ustawy, zatytułowanym „Odpowiedzialność za szkody”. W szczególności, art. 144 ust. 1 p.g.g. stanowi, że właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych ustawą.

Ruch zakładów górniczych TAURON Wydobyć S.A. Janina w Libiążu oraz Sobieski w Jaworznie, prowadzony jest obecnie w oparciu o plany ruchu sporządzone na okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. Z uwagi na planowaną eksploatację złoża zagrożonego tąpnięciami, sporządzenie planów ruchu poprzedzone zostało opracowaniem przez przedsiębiorcę dokumentów, pt. „Kompleksowy projekt eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami na lata 2020÷2025 dla robót górniczych w TAURON Wydobyć S.A. Zakład Górniczy Janina” oraz „Kompleksowy projekt eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami na lata 2022÷2025 dla robót górniczych w TAURON Wydobyć S.A. Zakład Górniczy Sobieski”. Oba te opracowania zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komisję do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych, działającą przy Prezesie WUG, uchwałami odpowiednio nr 15/2020 z dnia 23 listopada 2020 r. i nr 8/2021 z dnia 10 września 2021 r. Plan ruchu Zakładu Górniczego Janina, uwzględniający założenia Kompleksowego projektu (...) został pozytywnie zaopiniowany przez organy samorządu terytorialnego, tj.: Burmistrza Libiąża,

Burmistrza Miasta Chrzanowa, Wójta Gminy Babice i Burmistrza Chelmka. Z kolei, plan ruchu Zakładu Górniczego Sobieski został pozytywnie zaopiniowany m.in. przez Prezydenta Miasta Jaworzna i Burmistrza Miasta Chrzanowa. Opiniowane plany ruchu zawierały wszystkie informacje dotyczące prognozowanych wpływów projektowanej eksploatacji na powierzchnię terenu, jak i prognozowaną energię wstrząsów i wynikających z tego drgań gruntu. Dyrektor OUG w Katowicach nie mógł ignorować tych opinii.

W oparciu o założenia wynikające z koncesji, planów ruchu i Kompleksowych projektów (...), opracowane zostały projekty eksploatacji poszczególnych pokładów, w tym obecnie eksploatowanych pokładów 207, 209 i 212 oraz projekty techniczne prowadzenia robót górniczych, związanych z eksploatacją tych pokładów poszczególnymi ścianami w wydzielonej danej partii złoża. Jednym z warunków wynikającym z uprzednio wydanych decyzji organów nadzoru górniczego, umożliwiającym prowadzenie robót w części złoża zagrożonej tąpnięciami, było utworzenie w Zakładzie Górniczym Janina i Zakładzie Górniczym Sobieski kopalnianych stacji geofizyki górniczej wraz z siecią stanowisk pomiarowych na powierzchni. Stanowiska te, z których część zabudowano na terenie miasta Chrzanowa, weszły w skład systemu AMAX-GSI, wykorzystywanego do pomiarów przyspieszeń drgań gruntu oddziaływujących na obiekty na powierzchni.

W aktualnie obowiązujących planach ruchu Zakładu Górniczego Janina i Zakładu Górniczego Sobieski zawarto informacje dotyczące wpływu projektowanej eksploatacji na powierzchnię terenu. Na mapach powierzchni oznaczono izolinie osiadania terenu oraz izolinie przyspieszeń drgań gruntu, odpowiadające prognozowanym energiom wstrząsów. Jednocześnie, na tych mapach oznaczono obiekty oraz ich odporność zarówno na statyczne wpływy eksploatacji wynikające z osiadań powierzchni terenu, jak i na wpływy dynamiczne objawiające się drganiami gruntu wskutek wstrząsów górotworu. Odporność obiektów na powierzchni, określana jest w oparciu o wyniki ich inwentaryzacji, wykonywanej na zlecenie przedsiębiorcy przez uprawnione do tego osoby lub podmioty. Zgodnie z Instrukcją nr 23 Głównego Instytutu Górniczego, pt. *„Zasady stosowania górniczej skali intensywności sejsmicznej GSIS-2017 do prognozy i oceny skutków oddziaływania wstrząsów indukowanych eksploatacją na obiekty budowlane oraz klasyfikacji ich odporności dynamicznej”*, opracowanej w 2018 r. przyjęto, że granicą pełnej odporności dynamicznej budynku na wpływy wstrząsów górniczych stanowi granica pomiędzy stopniem I i II intensywności drgań. Jest to granica nieszkodliwości drgań. W odniesieniu do wartości przyspieszeń dla czasów trwania głównej fazy drgań wynoszącej powyżej 3 s jest to 300 mm/s², natomiast dla czasów poniżej 1,5 s jest to 600 mm/s². W aktualnym planie ruchu inwentaryzację obiektów budowlanych przeprowadzono w zasięgu prognozowanej izolinii drgań gruntu powyżej 300 mm/s². Dla dzielnic miasta Chrzanów, gdzie prognozowane przyspieszenia miały wartość powyżej 300 mm/s² (np. osiedle Borowiec), przedsiębiorca wykonał inwentaryzację zlokalizowanych tam obiektów budowlanych i na jej podstawie dokonał oceny ich odporności dynamicznej na wpływy planowanej eksploatacji górniczej. Z tej inwentaryzacji wynikało, że budynki na terenie miasta Chrzanów, mają odporność dynamiczną na drgania wyższą od wyliczonej w prognozie drgań.

Dyrektor OUG w Katowicach w ramach swoich kompetencji, tj. sprawowanego nadzoru i kontroli, sprawdzał cyklicznie zgodność projektowanych i prowadzonych robót m.in. z założeniami koncesji, planów ruchów, kompleksowych projektów (...), projektów eksploatacji pokładów lub ich części i projektów technicznych w Zakładach Górniczych Janina i Sobieski. Przeprowadzane kontrole ukierunkowane są na sprawdzanie realizacji działań organizacyjno-technicznych przedsiębiorcy mających na celu zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa pracowników, prowadzonych robót oraz ciągłości ruchu zakładu górniczego. Kontrolami objęte są m.in. zagadnienia związane z wstrząsami

generowanymi eksploatacją, tj. sprawdzana jest rzeczywista energia wstrząsów i parametry drgań gruntu wywołane tymi wstrząsami w odniesieniu do wartości prognozowanych, zawartych w planie ruchu zakładu górniczego. Sprawdzana jest także realizacja założeń aktywnej profilaktyki tąpaniowej, polegającej przede wszystkim na wykonywaniu strzelań torpedujących dezintegrujących skały w otoczeniu eksploatowanych pokładów w celu ograniczenia możliwości kumulacji energii w górotworze.

W październiku 2022 r. w Zakładzie Górniczym Janina, rozpoczęto eksploatację zagrożonego tapaniami pokładu 207 ścianą 709 w wydzielonej partii K1. Eksploatacja pokładu 207 ścianą 709 ujęta została w Aneksie nr 6 do Kompleksowego projektu eksploatacji pokładów zagrożonych tapaniami pozytywnie zaopiniowanego uchwałą nr 1/2022 z dnia 23 marca 2022 r. przez Komisję do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych, powołaną przez Prezesa WUG. W tym samym czasie w Zakładzie Górniczym Sobieski, rozpoczęto eksploatację zagrożonego tapaniami pokładu 209 ścianą 340 w wydzielonej partii Byczyna-Centrum. Obecnie, w Zakładzie Górniczym Sobieski nie prowadzi się eksploatacji pokładów zagrożonych tapaniami, przy czym w obowiązującym planie ruchu zaprojektowano również eksploatację w pokładach zagrożonych tapaniami. Warunki geologiczno-górnice w partii K1 i w partii Byczyna-Centrum, tj. prowadzenie eksploatacji pokładów w otoczeniu mocnych i grubych kompleksów piaszczystych, a także w sąsiedztwie dużych stref uskokowych przyczyniły się do zwiększenia liczby wstrząsów odczuwalnych m.in. przez mieszkańców gminy Chrzanów. Z prowadzonej systematycznie analizy zagrożenia sejsmicznego, wykonywanej w oparciu o przeprowadzane kontrole oraz informacje uzyskiwane od przedsiębiorcy wynika, że dotychczasowej eksploatacji pokładu 207 ścianą 709 prowadzonej w Zakładzie Górniczym Janina towarzyszyła wysoka aktywność sejsmiczna, objawiająca się m.in. wstrząsami górotworu, tj. od października 2022 r. do dnia 31 maja 2023 r. zarejestrowano 2276 wstrząsy górotworu, w tym 1322 o energii rzędu 10^3 J, 594 rzędu 10^4 J, 227 rzędu 10^5 J, 119 rzędu 10^6 J, 13 rzędu 10^7 J i 1 rzędu 10^8 J. W tym czasie w Zakładzie Górniczym Sobieski podczas eksploatacji pokładu 209 ścianą 340, którą zakończono w dniu 31 marca 2023 r. także obserwowano wysoką aktywność sejsmiczną i zarejestrowano 822 wstrząsy górotworu, w tym 398 o energii rzędu 10^3 J, 228 rzędu 10^4 J, 150 rzędu 10^5 J, 38 rzędu 10^6 J i 8 rzędu 10^7 J.

Nadal prowadzonej eksploatacji pokładu 207 ścianą 709 towarzyszy wysoka aktywność sejsmiczna, co wynika z prowadzenia robót, w dotychczas nieeksploatowanej części złoża. W dniach 23 listopada oraz 11 i 15 grudnia 2022 r., podczas tej eksploatacji wystąpiły wysokoenergetyczne wstrząsy górotworu o energii rzędu 10^7 J, przekraczające prognozowaną wielkość energii, które wywołały przyspieszenia drgań gruntu również przekraczające wartości prognozowane. Wstrząsy te nie spowodowały zagrożenia dla pracowników i ruchu zakładu górniczego, natomiast były odczuwalne m.in. przez mieszkańców powiatu chrzanowskiego. Zauważyć należy, że wstrząsy te nie wywołały bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego i nie skutkowały żadnymi uszkodzeniami obiektów na powierzchni mogącymi ograniczać ich użytkowanie. Po wstrząsie zaistniałym w dniu 23 listopada 2022 r. Dyrektor OUG w Katowicach w dniu 25 listopada 2022 r. wydał decyzję, nakazującą m.in. bezzwłoczne zweryfikowanie prognozy energii wstrząsów i parametrów drgań gruntu generowanych prowadzoną eksploatacją pokładu 207 ścianą 709. Nakazał również podjęcie działań organizacyjno-technicznych zmierzających do zmniejszenia liczby i energii wstrząsów, w oparciu o ustalenia zespołu do spraw zagrożeń naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów w dziedzinach zagrożenia tapaniami i ochrony powierzchni. W decyzji tej ograniczono postęp dobowy ściany 709, do niezbędnego minimum, wynikającego z konieczności utrzymania funkcjonalności wyrobisk oraz zapobieżenia wzrostowi poziomu zagrożeń naturalnych.

W dniu 24 grudnia 2022 r. zaistniał kolejny, wysokoenergetyczny wstrząs o energii rzędu 10^8 J, w wyniku którego na 3 spośród 8 stanowisk pomiarowych, zarejestrowano przekroczenia prognozowanych wartości przyspieszeń drgań gruntu. W wyniku przeprowadzonej kontroli w zakładzie górniczym w dniu 29 grudnia 2022 r. wydana została decyzja nakazująca bezzwłoczne zintensyfikowanie aktywnej profilaktyki tąpaniowej stosowanej w partii K1, w rejonie ściany 709, w pokładzie 207, w celu ograniczenia możliwości występowania w tym rejonie wstrząsów górotworu o parametrach przekraczających wartości prognozowane. Jednocześnie, w decyzji nakazano, aby skuteczność profilaktyki tąpaniowej była cyklicznie opiniowana przez zespół do spraw zagrożeń naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów do spraw ruchu zakładu górniczego w dziedzinie zagrożenia tąpniętami i ochrony powierzchni. W wyniku realizacji decyzji wydanych po zaistniałych wstrząsach w dniach 23 listopada oraz 11, 15 i 24 grudnia 2022r.:

- przedsiębiorca zlecił wykonanie weryfikacji prognozy energii wstrząsów oraz prognozy przyspieszeń drgań gruntu, na podstawie której przeprowadzona zostanie inwentaryzacja obiektów budowlanych w zakresie wynikającym z nowej prognozy,
- ograniczono dopuszczalny dobowy postęp ściany 709 z przewidzianych w projekcie technicznym 8,0 m do początkowo 3,5 m, a następnie do 4,5 m,
- rozszerzono zakres aktywnej profilaktyki tąpaniowej o strzelania torpedujące wykonywane w stropie i spągu ściany 709.

Przedsiębiorca otrzymał zweryfikowaną prognozę energii wstrząsów, a w trakcie opracowywania są wyniki inwentaryzacji obiektów budowlanych będących w zasięgu prognozowanych drgań gruntu powyżej 300 mm/s^2 . Rozszerzono obszar i liczbę inwentaryzowanych budynków, bowiem zmienił się zasięg izolinii o prognozowanych przyspieszeniach drgań gruntu powyżej 300 mm/s^2 . W czasie kontroli w dniu 29 maja 2023 r. w Zakładzie Górniczym Janina ustalono, że do przeprowadzenia inwentaryzacji zostało wytypowanych 2686 obiektów budowlanych. Termin zakończenia inwentaryzacji wyznaczono na dzień 31 maja 2023 r., a odbiór prac na czerwiec 2023 r. z uwagi na konieczność sprawdzenia poprawności jej wykonania.

Zgodnie z przyjętymi zasadami oceny energii wstrząsów, za wstrząsy wysokoenergetyczne uważa się te o energii równej lub większej niż 1×10^5 J. Generalnie wstrząsy o energiach mniejszych niż wysokoenergetyczne nie mają wpływu na obiekty na powierzchni i są słabo odczuwalne przez ludzi. Mogą one jednak stanowić potencjalne zagrożenie dla pracowników i ruchu zakładu górniczego w zależności od odległości ich epicentrum od czynnych wyrobisk. Określana energia wstrząsów przez kopalniane stacje geofizyki górniczej jest dodatkowo weryfikowana przez niezależną, Górnośląską Regionalną Sieć Sejsmologiczną Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach.

W wyniku przeprowadzonego rozpoznania stwierdzono, że od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 maja 2023 r. do Zakładu Górniczego Sobieski wpłynęły 322 zgłoszenia o odczuciu wstrząsów, z czego 37 w porze nocnej, tj. między godziną 22.00 a 6.00, natomiast do Zakładu Górniczego Janina w tym czasie wpłynęły 2275 zgłoszenia z czego 644 w porze nocnej. Od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 maja 2023 r. z terenu gminy Chrzanów do kopalń Sobieski i Janina wpłynęło łącznie 86 zgłoszeń o powstaniu szkód, wywołanych wstrząsami. Należy podkreślić, że zgłoszenia te w żadnym z przypadków nie dotyczyły uszkodzeń: instalacji wodno-kanalizacyjnej lub gazowej, przewodów kominowych (w tym spalinowych) i powstania zapadlisk, uskoków i rozlewisk oraz innych zniszczeń użytków rolnych. Według dokumentacji prowadzonej przez przedsiębiorcę, każde ze zgłoszeń przeanalizowano w Zakładach Górniczych Janina i Sobieski pod kątem związku przyczynowo-skutkowego

z prowadzoną eksploatacją górniczą. W rozpatrywanym okresie w 81 przypadkach przedsiębiorca odmówił naprawy szkody, uznając na podstawie dokonanej analizy lub oględzin obiektu, że brak było związku powstałych uszkodzeń z prowadzoną eksploatacją. W pozostałych 5 przypadkach przedsiębiorca uznał powstanie szkody i jest w trakcie zawierania ugód o ich naprawę z poszkodowanymi. Dotyczą one naprawy pęknięć ścian, tynków, okładzin ceramicznych oraz płyt kartonowo-gipsowych. Z przeprowadzonego rozeznania wynikało, że do dnia 31 maja 2023 r. do przedsiębiorcy nie wpłynęły pozwy sądowe o naprawę szkód z terenu gminy Chrzanów.

Jednakże, pomimo stosowanej profilaktyki, w toku prowadzonej eksploatacji niejednokrotnie dochodzi do powstania szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego. Podkreślić należy, że zgodnie z art. 144 ust. 1 p.g.g., właściciel nieruchomości nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, który jest prowadzony zgodnie z ustawą. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej szkody. Sprawy dotyczące szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego reguluje dział VIII p.g.g. Przepisy przewidują naprawę szkód przez przedsiębiorcę w trybie postępowania ugodowego lub rozstrzyganie spraw spornych przez sądy powszechne. Sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli od skierowania przez poszkodowanego roszczenia wobec przedsiębiorcy upłynęło 30 dni, chyba że poszkodowany, zgłaszając żądanie zawarcia ugody, wyznaczy dłuższy termin (art. 151 ust. 1 i 2 p.g.g.).

Organy nadzoru górniczego nie mają kompetencji do zajmowania stanowiska w sporach właścicieli nieruchomości z przedsiębiorcą dotyczących szkód górniczych. Z dokonanego rozeznania ustalono, że w celu uproszczenia i usprawnienia usuwania szkód spowodowanych ruchem zakładów górniczych, TAURON Wydobycie S.A. na swojej stronie internetowej udostępnił wzory wniosków o naprawienie szkody w budynkach lub budowlach oraz w gruntach i uprawach rolnych. Na tej stronie zamieszczono informację, dotyczącą: procedury rozpatrywania wniosków, sposobu zgłaszania szkody oraz jej naprawy, wypłaty odszkodowań, a także zamieszczono numer telefonu kontaktowego oraz adres poczty elektronicznej. Należy zauważyć, że korzystając z tego numeru telefonu oraz adresu poczty elektronicznej, mieszkańcy niejednokrotnie nie zgłaszają szkody, a jedynie informują o odczuciu wstrząsu i dyskomforcie. W sytuacji, gdy przedsiębiorca uznaje zasadność zgłoszenia szkody, pracownicy kopalni przeprowadzają oględziny nieruchomości w obecności jej właściciela w celu ustalenia związku powstałej szkody z ruchem zakładu górniczego. W przeciwnym wypadku zgłaszający informowany jest przez przedsiębiorcę o odrzuceniu wniosku. W wyniku przeprowadzonego rozpoznania ustalono, że po zaistnieniu wstrząsów i zgłoszeniu przez mieszkańców szkody wywołanej tym wstrząsem, niezwłocznie przeprowadzane były przez pracowników kopalni oględziny w terenie, bez analizy związku zgłaszanej szkody z ruchem zakładu górniczego. W ramach sprawowanego nadzoru i kontroli zgodność założeń projektowanej eksploatacji z koncesjami, w tym w zakresie prognozowanych wpływów, sprawdzana jest każdorazowo zarówno w toku rozpatrywania wniosku przedsiębiorcy o zatwierdzenie planu ruchu, jak i podczas kontroli służb miernictwa kopalni, dotyczących bieżących pomiarów obniżen terenu wywołanych prowadzoną działalnością górniczą. Kontrole te do dnia 31 maja 2023 r. nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych wskaźników deformacji terenu wywołanych eksploatacją prowadzoną w Zakładach Górniczych Janina i Sobieski.

Organy nadzoru górniczego podejmują działania zmierzające do ograniczenia negatywnego wpływu działalności górniczej prowadzonej przez zakłady górnicze, w tym Zakład Górniczy Janina, najintensywniej oddziaływujący na część terenu powiatu chrzanowskiego. W ramach tych działań, z inicjatywy Prezesa WUG, powołano m.in. Zespół

Porozumiewawczy dla okresowej oceny wpływów eksploatacji górniczej TAURON Wydobywania S.A. Zakład Górniczy Janina w Libiążu, na powierzchnię terenu w granicach administracyjnych gmin Libiąż, Chrzanów i Babice. Stronami tego zespołu ustanowieni zostali: Dyrektor OUG w Katowicach, Burmistrz Libiąża, Burmistrz Miasta Chrzanowa i Wójt Gminy Babice oraz Prezes TAURON Wydobywania S.A. w Jaworznie. Na zaproszenie Przewodniczącego tego Zespołu, w jego pracach uczestniczyć mogą przedstawiciele przemysłu, nauki, przedsiębiorstw lub instytucji oraz osoby posiadające kwalifikacje specjalistyczne. Posiedzenia zespołu, organizowane dwa razy w roku, stanowią płaszczyznę do wypracowania optymalnych zasad podejścia do tematyki szkód i uciążliwości, powodowanych działalnością górniczą oraz platformę wymiany poglądów i problemów nurtujących samorządy. Zespół zebrał się pięciokrotnie, po raz ostatni 20 kwietnia 2023 r. Podczas dotychczasowych posiedzeń Zespołu przedstawiciele samorządu terytorialnego wskazywali na dobrą współpracę z przedsiębiorcą, wnosząc o bieżące informowanie o skutkach prowadzonej i projektowanej eksploatacji. Podczas tych spotkań przedstawiciele samorządów nie wskazywali na przypadki zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców, a w szczególności zniszczeń budynków skutkujących ich wyłączeniem z eksploatacji. Wskazywali oni natomiast na dyskomfort związany z odczuwaniem wstrząsów przez osoby zamieszkujące na terenach objętych wpływami robót górniczych prowadzonych przez Zakład Górniczy Janina. Kolejne posiedzenie Zespołu Porozumiewawczego zostało zaplanowane na dzień 19 października 2023 r. w Zakładzie Górniczym Janina. Ponadto, w celu ograniczenia liczby wstrząsów występujących w porze nocnej, Dyrektor OUG w Katowicach w dniu 14 czerwca 2023 r. wydał decyzję nakazującą przeprowadzenie analizy możliwości zmiany systemu organizacji robót związanych z eksploatacją pokładu 207 ścianą 709.

Reasumując, w wyniku przeprowadzonego rozeznania, w tym przeprowadzanych kontroli w Zakładzie Górniczym Janina i Sobieski, stwierdzono, że od października 2022 r. w miarę rozwoju eksploatacji, wzrosła liczba generowanych wstrząsów górotworu. Wynikało to m.in. ze skomplikowanej budowy geologicznej złoża eksploatowanego w Zakładach Górniczych Janina i Sobieski, polegającej na występowaniu sieci uskoków, a także zaleganiu grubych wstrząsogennych warstw skalnych, w tym piaskowców. Taka budowa geologiczna oraz prowadzenie eksploatacji w sąsiedztwie uskoków lub wzdłuż uskoków powoduje generowanie licznych wstrząsów górotworu. Pomimo zastosowania, w szerokim zakresie, środków profilaktyki zagrożenia sejsmicznego, w tym stosowania strzelań torpedujących oraz ograniczeń dobowych postępów ścian, w warunkach Zakładów Górniczych Janina i Sobieski, niezwykle trudne jest ograniczenie zarówno liczby, jak i energii generowanych wstrząsów. W Zakładzie Górniczym Janina na wzrost liczby wstrząsów występujących od października 2022 r. mógł mieć wpływ kierunek i rejon eksploatacji kolejnymi ścianami, w tym prowadzonych po północno-zachodniej stronie uskoku o zrzucie około 30 m, wzdłuż którego po stronie południowo-wschodniej prowadzona jest aktualnie eksploatacja ścianą 709 w pokładzie 207. W tym samym czasie, w podobnych warunkach geologiczno-górnich, w Zakładzie Górniczym Sobieski prowadzona była eksploatacja ścianą 340 w pokładzie 209 wzdłuż sieci uskoków o zrzutach od około 15 m do około 340 m. Mogło to mieć także wpływ na liczbę wstrząsów występujących od października 2022 r. Podkreślić należy, że w tak skomplikowanych warunkach geologiczno-górnich niezwykle trudne jest zaprojektowanie eksploatacji, w sposób który zapewniłby ograniczenie liczby i energii wstrząsów generowanych podczas prowadzenia robót górniczych. W rezultacie prowadzonej eksploatacji dochodziło do szkód związanych z ruchem zakładu górniczego, przy czym w żadnym przypadku nie doszło do bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub konieczności wyłączenia z użytkowania jakichkolwiek obiektów, w tym budynków mieszkalnych. Jednocześnie zauważyć należy, że obowiązkiem przedsiębiorcy jest usuwanie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, przy czym odbywa się to także na drodze

sądowej, w przypadku kiedy strony nie zawierają ugody. Jak już wspomniano, tryb taki przewidują przepisy działu VIII p.g.g.

Pomimo pełnego zrozumienia potrzeby zapewnienia komfortu psychicznego mieszkańcom gmin górniczych, w tym gminy Chrzanów, organy nadzoru górniczego nie posiadają w tym zakresie kompetencji, ani formalno-prawnych narzędzi do oceny wpływu wstrząsów górotworu na samopoczucie i zdrowie mieszkańców. Dobrostan psychofizyczny jest niewątpliwie prawem każdego człowieka, jednakże pojęcie to nie znajduje odzwierciedlenia w przepisach, na podstawie których działają organy nadzoru górniczego. Jak już wykazano w toku sprawowanego nadzoru i kontroli w sposób rygorystyczny egzekwowane było od przedsiębiorcy przestrzeganie warunków wynikających z posiadanych koncesji, w tym w zakresie dotyczącym ochrony powierzchni. Zatem rozpatrując Państwa petycję podjęto działania wynikające z uprawnień organów nadzoru górniczego, tj. przeprowadzono rozpoznanie i kontrole w przedmiocie petycji, a także poddano ponownej analizie informacje zgromadzone w toku dotychczas prowadzonych czynności. Jak wykazano organy nadzoru górniczego podejmują wszelkie dostępne działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, zdrowia i życia, a także zapobiegania szkodom spowodowanym ruchem zakładu górniczego. Działania te mają jednak ograniczony wpływ na liczbę i energię wstrząsów generowanych podczas podziemnej eksploatacji pokładów węgla.

W rozpatrywanej sprawie należy też wskazać, że część mieszkańców powiatu chrzanowskiego nie zgadza się z argumentacją przedstawioną w Państwa petycji. W szczególności, organy nadzoru górniczego otrzymały do wiadomości pismo organizacji związkowych, działających w Zakładzie Górniczym Janina w Libiążu, z dnia 18 kwietnia 2023 r. W piśmie tym strona związkowa zwróciła się o zaprzestanie działań prowadzących do wstrzymania lub ograniczenia wydobywania węgla w ww. zakładzie górniczym, przedstawiając szerokie uzasadnienie swojego stanowiska, w tym również w zakresie wstrząsów powodowanych eksploatacją oraz naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego.

Z up. PREZESA

dr inż. Krzysztof Król
Wiceprezes

Otrzymują:

- 1) Adresat
- 2) Departament Prawny WUG aa

Niezależnie od obowiązków organów administracji publicznej przewidzianych w k.p.a. niniejszym realizuję obowiązek informacyjny, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679. Powyższy obowiązek nie wpływa na tok i wynik postępowania administracyjnego.

Informacje i dane do kontaktów w sprawie danych osobowych

Administratorem danych osobowych jest Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, ul. Poniatowskiego 31, 40-055 Katowice, e-mail: wug@wug.gov.pl. Dane kontaktowe do Inspektora Ochrony Danych: Inspektor Ochrony Danych, Wyższy Urząd Górniczy, ul. Poniatowskiego 31, 40-055 Katowice, e-mail: iod@wug.gov.pl.

Informacje dotyczące przetwarzanych danych osobowych

Pani/Pana dane osobowe są przetwarzane w celu realizacji zadań przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, w szczególności wykonywania zadań m.in. prowadzenia postępowań administracyjnych. Podstawą prawną przetwarzania danych osobowych jest obowiązek prawny ciążyący na administratorze danych osobowych wynikający z ustaw nakładających obowiązek realizacji konkretnego zadania, a także wykonywanie zadań realizowanych w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej. Podanie danych osobowych jest wymagane przepisami prawa.

Okres przetwarzania danych

Dane osobowe będą przetwarzane przez okres realizacji danego zadania oraz zgodnie z przepisami dotyczącymi archiwizacji.

Źródła danych

Przetwarzane dane osobowe mogą być pozyskiwane od osoby, której dane dotyczą, a także ze źródeł publicznie dostępnych oraz od organów administracji publicznej, innych podmiotów i osób fizycznych zobowiązanych do przekazania danych osobowych.

Kategorie odnośnych danych

Przetwarzane dane osobowe obejmują w szczególności imię i nazwisko oraz adres, a także inne dane osobowe niezbędne do realizacji ww. zadań.

Odbiorcy danych osobowych

Dane osobowe mogą być przekazywane do organów publicznych i urzędów państwowych lub innych podmiotów upoważnionych na podstawie przepisów prawa lub wykonujących zadania realizowane w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej.

Prawa osoby, której dane dotyczą

Przysługuje Pani/Panu prawo do żądania od administratora danych osobowych dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania oraz ograniczenia ich przetwarzania.

Przysługuje Pani/Panu prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.